

Guillem Fortuny: un nom per a una escola

Cambrils té una nova escola: el CEIP Guillem Fortuny.

Està situat a Vilafortuny, entre el camí de Barenys i el camí que portava al castell de Vilafortuny.

Porta el nom d'un dels personatges més importants de la història de Cambrils.



Pati del CEIP Guillem Fortuny. Foto: Arxiu Municipal de Cambrils

Qui va ser Guillem Fortuny?

Quan va viure?

Com va intervenir en la formació de Vilafortuny?

Va estar relacionat amb el castell?

Vilafortuny al segle XII

Al segle XII, els regnes i comtats cristians de la Península Ibèrica lluitaven contra els territoris musulmans d'al-Andalus i s'expandien cap al sud.

Cap a l'any 1150, les tropes del **comte de Barcelona** van conquerir les ciutats de Tortosa i Lleida i el castell de Siurana. Després d'això, van ocupar la Catalunya Nova.

El comte Ramon Berenguer IV, l'arquebisbe de Tarragona i el príncep Robert d'Aguiló eren els senyors de les nostres comarques.

Per a defensar les poblacions que ja existien i també les que s'anaven creant, hi van fer construir **torres i castells**. Cadascuna d'aquestes torres, i també les terres que l'envoltaven, **la donaven a un cavaller** perquè la defensés.

Guillem Fortuny va ser un d'aquests senyors. Va rebre unes terres que formaven una senyoria. Des de l'any 1154, apareix als documents com a "**senyoria de Vilafortuny**".

Els límits de la senyoria no coincidien exactament amb els de l'actual partida de Vilafortuny. S'estenia des de la riera de Riudoms fins al terme de Salou, al sud de Mas d'en Bosch.

El primer senyor feudal de Vilafortuny

No sabem on va néixer Guillem Fortuny.

- Potser va venir del nord com a cavaller de l'exèrcit del comte de Barcelona. Molts dels militars que van participar en la conquesta de la Catalunya Nova van rebre senyories com a recompensa.

- Una altra possibilitat és que la seva família ja visqués a Vilafortuny abans de la conquesta cristiana. Però no sabem si Vilafortuny estava habitat en aquells moments.

A partir de 1152, Guillem Fortuny es va convertir en **senyor feudal de Vilafortuny**. Això vol dir que posseïa les terres i que els pagesos que hi vivien estaven sotmesos a ell.

Alhora, Guillem Fortuny era vassall del comte de Barcelona.

Quines eren les **obligacions** dels cavallers que, com Guillem Fortuny, van rebre una senyoria a la Catalunya Nova? Estaven obligats a construir-hi una torre, a defensar-la i a **portar-hi persones que hi visquessin**.

Potser el comte de Barcelona va obligar Guillem Fortuny a **construir una torre**. Aquest podria ser l'origen del castell de Vilafortuny.

Senyors i pagesos

En època medieval, la societat catalana estava organitzada en tres grans grups de persones: **els senyors, el clergat i la gent del poble** (pagesos i menestrals).

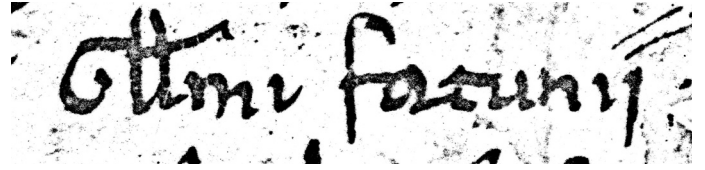
Els senyors (nobles, cavallers...) **posseïen terres**, de vegades molt extenses.

Els pagesos que vivien en les seves terres eren els seus **vassalls**. El senyor els manava, els cobrava tributs i els obligava a formar part del seu exèrcit.

Alhora, els senyors podien ser vassalls d'altres senyors més importants, com el comte de Barcelona o l'arquebisbe de Tarragona.

Guillem Fortuny pertanyia al grup dels senyors.

No sabem si era un senyor de categoria elevada o baixa, ni tampoc si tenia molts vassalls al seu càrrec.



El nom de Guillem Fortuny, en la donació de Cambrils de 1152.
Archivo Histórico Nacional. *Clero*. Carp 1991, núm. 13

El primer document on apareix Guillem Fortuny

La primera vegada que trobem Guillem Fortuny en un document és l'any **1152**.

Aquest any, el comte Ramon Berenguer IV va donar el terme de Cambrils a Ponç de Regomir. El document diu que Cambrils limitava, a l'est, amb la senyoria de Guillem Fortuny.

En aquella època, **Cambrils i Vilafortuny pertanyien a dues senyories diferents:**

- La senyoria de Cambrils pertanyia a Ponç de Regomir i, més endavant, a Bertran de Cambrils.
- Vilafortuny, en canvi, era de Guillem Fortuny.



Signatura de Guillem Fortuny en un document de 1154.
Foto: Diplomatarium de Cambrils, I, p. 49

El castell de Vilafortuny

El lloc més important de la senyoria de Vilafortuny era el castell. El senyor hi vivia i hi dirigia els seus vassalls. Els pagesos hi anaven a pagar els impostos, a refugiar-se en cas d'atacs...

El castell va ser construït en un petit turó des del qual es podia vigilar la costa i els camins. Molts segles abans, en aquest lloc hi havia hagut un poblat iber.

És molt probable que Guillem Fortuny aixequés una torre per a defensar la seva

senyoria. A partir d'aquesta primera torre, l'edifici es devia anar modificant fins arribar al castell que podem contemplar actualment.



Castell de Vilafortuny. Foto: Arxiu Municipal de Cambrils

En resum...

- *Guillem Fortuny és la primera persona de Vilafortuny que apareix als documents.*
- *Va viure en època medieval, al segle XII.*
- *Probablement va donar el seu nom a Vilafortuny i va ser el seu primer senyor.*

Per a saber-ne més

MARTÍ, Ignasi. *Cambrils*. Valls: Cossetània, 2004

MARISTANY, Carles. *Senyoria i població al Camp de Tarragona: la vila de Cambrils (segles XII-XVII)*. Cambrils: Ajuntament, 1986

TARÉS LAGUNAS, Manel. "Pagesos vora la mar, Vilafortuny abans de la urbanització". Dins *Quaderns Anjub*, 5 (juny 2002)

SALCEDA I CASTELLS, Josep. *Quaranta anys d'estampes cambrilenques*, I. Cambrils: El Mèdol, 1998, p. 54-55

VIDIELLA, Montserrat. *Onomàstica de Cambrils i del seu terme municipal*. Cambrils: Ajuntament, 2000

Diplomatari de Cambrils, I. Cambrils: Centre d'Estudis Cambrilencs, 2005